

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט אזרחי הליכים משפטיים שהמדינה צד להם
תאריך: י"ג אייר התשס"ג, 15 מאי 2003 ה' חשון התשס"ח, 17 אוקטובר 2007 כ"ד תשרי התש"ע, 12 אוקטובר 2009 מספר הנחיה: 6.1000 (90.016 [60.115, 60.111])	דרישות נגד המדינה בטרם הגשת תביעה לבית-המשפט

דרישות נגד המדינה בטרם הגשת תביעה לבית-המשפט

1. הוגשה אל משרד ממשלתי או יחידת-סמך תביעה, דרישה לתשלום או לפיצוי או התראה שלא באמצעות בית-משפט (להלן - דרישה) כלפי המדינה, בה מועלית טענה שעשויה להוות עילה לתובענה, תופנה הדרישה על-ידי הגורם במשרד שקיבל אותה אל היועץ המשפטי של המשרד הנוגע בדבר, בצירוף המסמכים והפרטים הנחוצים לבירור הדרישה.

2. א) היועץ המשפטי של המשרד יבדוק את כל העובדות המתוארות בדרישה, יקבל את הערותיהם של גורמי המשרד הנוגעים לעניין ויגבש את חוות-דעתו באשר לדרישה.

ב) (1) סבר היועץ המשפטי של המשרד שאין בסיס לדרישה ועל כן יש לדחותה, יודיע על כך לפונה, עם העתק למנהל הכללי של המשרד.

(2) סבר היועץ המשפטי של המשרד כי הדרישה לכאורה מוצדקת, במלואה או בחלקה, יעביר עמדתו למנהל הכללי ולחשב המשרד -

(א) אם הסכום המוצע לתשלום אינו עולה על 125,000 ₪, יחליט המנהל הכללי של המשרד, לאחר דיון עם חשב המשרד, אם לאשר את התשלום.
במקרה של מחלוקת בין היועץ המשפטי של המשרד לבין המנהל הכללי יובאו בפני פרקליט המדינה או המשנה לפרקליט המדינה לעניינים אזרחיים להחלטה סופית.

(ב) אם הסכום המוצע לתשלום עולה על 125,000 ₪, יעביר היועץ המשפטי של המשרד את עמדת משרדו לאישור החשב הכללי. במקרה של מחלוקת בין המשרד לבין החשב הכללי, תועבר המחלוקת לפרקליט המדינה, אשר ימנה ועדה בין-משרדית כמפורט להלן, שתדון בדרישה.

3. ועדה בין-משרדית

פרקליט המדינה ימנה ועדה בין-משרדית, שחבריה יהיו נציג משרד המשפטים (יושב-ראש), נציג החשב הכללי ונציג המשרד הנוגע בדבר (להלן - הועדה). נציגים אלה יתמנו במיוחד לכל דרישה ודרישה. הועדה תדון ותחליט בתביעות שהועברו אליה כאמור לעיל.

במקרים מיוחדים, רשאי פרקליט המדינה להחליט על הקמת הועדה, גם אם הועלו ספקות בהצדקתה של הדרישה.

הועדה רשאית להזמין את הפונה או בא-כוחו וכן גורמים רלוונטיים נוספים, להופיע בפניה.

החלטות הועדה יתקבלו ברוב דעות, בכפוף לכך שנציג החשב הכללי הסכים לדעת הרוב. הסתייג נציג החשב הכללי מהחלטת הרוב, יובא העניין לדיון חוזר בין החשב הכללי ופרקליט המדינה או מי שמונו מטעמם, והם יהיו רשאים לאשר את החלטת הועדה, לשנות ממנה או להביא את העניין בפני היועץ המשפטי לממשלה, שהחלטתו בעניין היא סופית.

החלטת הועדה, שנתקבלה ברוב דעות, או החלטת פרקליט המדינה והחשב הכללי, או החלטת היועץ המשפטי לממשלה תועבר על-ידי פרקליט המדינה בכתב ליועץ המשפטי של המשרד, לחשב המשרד או לגזבר יחידת-הסמך, הכל לפי המקרה, ולמנהל מחלקת התביעות במשרד בו יש נושא תפקיד כאמור. הודעה זו תשמש אסמכתא לתשלום הפיצויים מתקציב המשרד או היחידה, לפי המקרה.

יצוין, כי במקרים המתאימים יוכל פרקליט המדינה להקים ועדה בין-משרדית גם לאחר הגשת תביעה בבית-המשפט.

4. תשלומים מיוחדים

אם הגיעה הועדה למסקנה כי אמנם יש מקום להיענות לדרישת התובע באופן מלא או חלקי לתובע אך אין, מבחינה משפטית, אפשרות לקבוע חבות על המדינה, היא רשאית להמליץ על תשלום לפנים משורת הדין, בין אם למנוע התדיינות משפטית נוספת ובין אם נראה לה הדבר צודק בנסיבות העניין.

המלצת הועדה תועבר לחשב הכללי והוא רשאי לאשרה, לשנותה או לדחותה. כן רשאי הוא להעביר את הנושא לעיון היועץ המשפטי לממשלה, אשר החלטתו בנושא זה תהיה סופית.

הוחלט לקבל את המלצת הועדה, יודיע על כך החשב הכללי ליועץ המשפטי של המשרד, לחשב המשרד או לגזבר יחידת-הסמך, לפי המקרה, ולמנהל מחלקת התביעות במשרד אם יש נושא תפקיד כאמור, והודעה זו תשמש אסמכתא לתשלום הפיצויים מתקציב המשרד או היחידה, לפי המקרה.

5. התחייבות לאי-תביעה בעתיד

הסכמה על פיצוי מטעם המדינה, לפי הנחיה זו, תהיה מותנית בהתחייבות בכתב של הדורש, כי קבלת הפיצוי תהווה הסתלקות סופית ומוחלטת מכל תביעה שהיא כנגד המדינה ו/או רשות מרשויותיה ו/או עובד מעובדיה ו/או גורם אחר מטעמה, בשל האירוע נשוא הדרישה.

6. בוררות

הגיע היועץ המשפטי של המשרד למסקנה כי רצוי ליישב את חילוקי הדעות עם התובע בבוררות, עליו לפעול בהתאם להוראות הקבועות בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 6.1205, שעניינה יישוב של סכסוכים שהמדינה צד להם באמצעות בוררות.

לעניין הגשת תביעות נגד המדינה וטיפול בתביעות המוגשות נגדה ראו הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 6.1001.